

**Bruxelles, 15 octombrie 2025
(OR. en)**

13725/25

**Dosar interinstituțional:
2020/0100 (COD)**

**ECOFIN 1320
CLIMA 435
FIN 1179
ENV 1006
ENER 523
COMPET 1009
CADREFIN 254
CODEC 1529
ECB
*EIB***

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	8 octombrie 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2025) 628 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU privind evaluarea intermediară a facilității de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă pentru 2025, astfel cum se prevede la articolul 17 din Regulamentul (UE) 2021/1229

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 628 final.

Anexă: COM(2025) 628 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 8.10.2025
COM(2025) 628 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind evaluarea intermediară a facilității de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă pentru 2025, astfel cum se prevede la articolul 17 din Regulamentul (UE) 2021/1229

{SWD(2025) 287 final}

1. INTRODUCERE

Facilitatea de împrumut pentru sectorul public (denumită în continuare FISP sau „facilitatea”) este al treilea pilon al Mecanismului pentru o tranziție justă (MTJ)¹. Facilitatea a fost instituită în iulie 2021 prin Regulamentul (UE) 2021/1229² („Regulamentul FISP”) cu scopul de a contribui la realizarea obiectivului climatic al Uniunii pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050 în mod concret și echitabil din punct de vedere social.

Obiectivul general al facilității este de a aborda provocări sociale, economice și de mediu grave care decurg din tranziția către: (i) obiectivele UE în materie de climă și energie pentru 2030 și (ii) obiectivul UE privind neutralitatea climatică până cel târziu în 2050, stabilite în Regulamentul (UE) 2021/1119³. Facilitatea este direcționată în beneficiul teritoriilor UE identificate în planurile teritoriale pentru o tranziție justă („PTTJ”) aprobate de Comisie.

Obiectivul specific al facilității este de a spori investițiile din sectorul public care răspund nevoilor de dezvoltare ale teritoriilor identificate în PTTJ-uri prin facilitarea finanțării proiectelor care nu generează suficiente fluxuri de venituri pentru a-și acoperi costurile de investiții.

Ca instrument mixt, sprijinul acordat în cadrul facilității este alcătuit dintr-o componentă de împrumut și una de grant. Cu o contribuție de 1,3 miliarde EUR sub formă de granturi din partea UE, între 6 miliarde EUR și 8 miliarde EUR sub formă de împrumuturi din partea Băncii Europene de Investiții („BEI”) și o contribuție estimată la 6 miliarde EUR din alte surse, facilitatea urmărește să mobilizeze investiții publice în valoare de 13,3-15,3 miliarde EUR în perioada 2021-2027.

În temeiul articolului 17 din Regulamentul FISP, a fost efectuată o evaluare intermediară a facilității și se transmite Parlamentului European și Consiliului un raport privind evaluarea intermediară respectivă.

Evaluarea intermediară a FISP a implicat mai multe etape. Cererea de contribuții aferentă s-a desfășurat în perioada 2 februarie 2024-1 martie 2024. Un studiu de fundamentare, realizat în perioada aprilie 2024-ianuarie 2025 de T33 Srl și Prognos AG, a completat evaluarea cu analiza literaturii de specialitate, consultări cu părțile interesate, interviuri, sondaje și studii de caz. În plus, a fost implicat și Comitetul de control normativ (CCN), printr-o reuniune în amonte desfășurată la 16 decembrie 2024 și o reuniune ulterioară din 14 mai 2025. La 16 mai 2025, acesta a emis un aviz pozitiv cu privire la evaluare, însoțit de recomandări. Evaluarea s-a încheiat cu un raport cuprinzător în cadrul documentului de lucru al serviciilor Comisiei din 2025.

Prezentul raport prezintă principalele constatări și concluzii ale evaluării intermediare a facilității. Raportul este însoțit de un document de lucru al serviciilor Comisiei care evaluează

¹ Mecanismul pentru o tranziție justă este format din trei piloni: 1) Fondul pentru o tranziție justă, 2) o schemă specifică în cadrul programului InvestEU și 3) facilitatea de împrumut pentru sectorul public. Ultimul pilon face obiectul prezentului raport.

² Regulamentul (UE) 2021/1229 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind facilitatea de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă ([Regulamentul – 2021/1229 – RO – EUR-Lex](#)).

³ Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”) (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj/eng>).

măsura în care facilitatea este eficientă, eficientă și coerentă, oferă valoare adăugată la nivelul UE și este relevantă.

2. DOMENIUL DE APLICARE AL EVALUĂRII INTERMEDIARE A FACILITĂȚII

În temeiul articolului 17 alineatul (2) din Regulamentul FISP, scopul evaluării intermediare este de a evalua punerea în aplicare a FISP și capacitatea acesteia de a atinge obiectivele stabilite la articolul 3 din Regulamentul FISP. În special, evaluarea ar trebui să vizeze:

- a) modul în care sprijinul acordat de Uniune în cadrul facilității a contribuit la satisfacerea nevoilor teritoriilor care pun în aplicare planurile teritoriale pentru o tranziție justă;
- b) modul în care au fost luate în considerare principiile orizontale menționate la articolul 4;
- c) nevoia de a realiza o evaluare a impactului din perspectiva genului;
- d) aplicarea condițiilor de eligibilitate prevăzute la articolul 9 și modul în care au fost aplicate obligațiile de vizibilitate;
- e) pe baza proiectelor sprijinite în cadrul facilității, în ce măsură facilitatea a contribuit la obiectivele de mediu prevăzute la articolul 9 din Regulamentul (UE) 2020/852⁴.

Pe lângă cerințele specifice de evaluare prevăzute mai sus și în Regulamentul FISP și în conformitate cu orientările privind o mai bună legiferare, evaluarea intermediară se referă la cele cinci criterii de evaluare pentru o mai bună legiferare: (i) eficacitatea, (ii) eficiența, (iii) coerența, (iv) valoarea adăugată europeană, (v) relevanța.

Domeniul de aplicare al evaluării vizează facilitatea de la data intrării în vigoare a Regulamentului FISP la 14 iulie 2021 și până la 31 ianuarie 2025 și se referă la toate statele membre ale UE, în special teritoriile identificate în PTTJ.

Această evaluare intermediară este efectuată într-un stadiu incipient al punerii în aplicare și, ca atare, se axează pe activități și realizări, deoarece rezultatele și impactul nu pot fi încă evaluate. Evaluarea rezultatelor și a impactului pe termen lung va fi inclusă în evaluarea finală, care trebuie prezentată nu mai târziu de 31 decembrie 2031, în conformitate cu Regulamentul FISP [articolul 17 alineatul (3)].

3. PREZENTARE GENERALĂ A METODOLOGIEI DE EVALUARE

Constatările prezentate în domeniul de aplicare al evaluării se bazează pe două componente principale. În primul rând, evaluarea se bazează pe expertiză și documentație internă. În al doilea rând, evaluarea se bazează pe rezultatele unui studiu justificativ contractat de Comisie și pregătit de un consorțiu format din T33 srl și Prognos AG. Studiul justificativ care a fost realizat între sfârșitul lunii aprilie 2024 și ianuarie 2025 combină diferite metode (examinarea documentelor/cercetare documentară, sondaj, interviuri și studii de caz) pentru a oferi răspunsuri la întrebările de evaluare.

Ca parte a acestei evaluări, a fost elaborată o logică de intervenție, precum și o matrice de evaluare. Matricea a corelat criteriile de evaluare cu logica de intervenție și a utilizat elementele-cheie pentru elaborarea întrebărilor de cercetare.

⁴ Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088 [[Regulamentul \(UE\) 2020/852 al Parlamentului European](#)].

4. PRINCIPALELE CONSTATĂRI ȘI CONCLUZII ALE EVALUĂRII INTERMEDIARE

Această secțiune sintetizează constatările și concluziile evaluării cu privire la evaluarea intermediară a FISP în conformitate cu cele cinci criterii stabilite în orientările privind o mai bună legiferare: eficacitatea, eficiența, coerența, valoarea adăugată europeană și relevanța.

4.1. Eficacitatea

De la lansarea cererii de propuneri multianuale în iulie 2022 și până la 31 ianuarie 2025, au fost primite 46 de propuneri de proiecte, dintre care 30 (65 %) au fost considerate eligibile și admisibile, iar 17 au fost selectate pentru finanțare de către comitetul de evaluare privind FISP. Se preconizează că proiectele selectate prezentate vor mobiliza aproximativ 228 de milioane EUR sub formă de granturi, ceea ce corespunde unui procent de 17 % din bugetul componentei de grant, și investiții totale în valoare de 1,4 miliarde EUR, care includ granturi, împrumuturi și surse suplimentare de finanțare.

Cererile eligibile au fost prezentate de solicitanți din Grecia, Suedia, Franța, Cehia, Țările de Jos, Polonia, Spania, Letonia și Irlanda, dar nu și din celelalte state membre. Nivelul de absorbție al facilității este afectat de mai mulți factori, printre care se numără suprapunerea cu alte surse de finanțare care oferă rate mai mari de cofinanțare a granturilor pentru același tip de investiții, capacitatea administrativă a autorităților publice, disponibilitatea unor rezerve de proiecte mature, constrângerile financiare ale potențialilor solicitanți și ineligibilitatea proiectelor care beneficiază de alte fonduri ale UE, deoarece există o condiție în temeiul FISP ca proiectele din cadrul FISP să nu poată primi sprijin din partea altor programe ale Uniunii.

Alte provocări cu care se confruntă potențialii beneficiari ai FISP se referă la (i) pragul minim pentru împrumuturile directe acordate de BEI și (ii) cerințele impuse beneficiarilor de a obține împrumuturi-cadru din partea BEI, care pot reprezenta o barieră semnificativă la intrare pentru municipalitățile cu proiecte mici și o capacitate administrativă limitată, care le împiedică să își asume un rol de coordonare. Comisia și BEI au adoptat diferite măsuri pentru a atenua situația.

Nivelul viitor de absorbție al facilității este dificil de evaluat. Deși este puțin probabil ca absorbția integrală a sprijinului bugetar sub formă de granturi să aibă loc în cadrul primei cereri de propuneri, a doua cerere de propuneri (2026-2027) prezintă o oportunitate în acest sens. Acest lucru se întâmplă în special deoarece gradul de conștientizare cu privire la FISP a crescut, iar cotele naționale nu se vor mai aplica după 2025. Cu toate acestea, măsura în care alte fonduri naționale și ale UE sunt programate sau utilizate va fi un factor decisiv în această privință.

Includerea FISP în cadrul PTTJ a creat o referință clară, stabilind o strategie esențială pentru o tranziție justă la care solicitanții FISP ar trebui să se alinieze și să facă trimitere în cererile lor în cadrul FISP. În plus, PTTJ-urile au creat un prim pas înspre sensibilizarea cu privire la FISP.

Pentru proiectele semnate, grantul a acoperit între 5 % și 18 % din costurile totale ale investiției, în timp ce împrumutul a acoperit între 31 % și 73 %. Acest lucru sugerează că principalul factor care determină valoarea FISP pentru beneficiari este structura împrumutului BEI. Potențialii solicitanți vor evalua rata dobânzii, durata împrumutului, valoarea finanțării și eficacitatea generală a procesului de negociere a împrumuturilor din partea BEI în ceea ce privește satisfacerea nevoilor lor, raportat la condițiile oferite de băncile comerciale. Deși FISP este, în general, bine poziționată pentru a oferi condiții de finanțare mai favorabile prin combinarea împrumuturilor BEI cu granturile UE, băncile comerciale au adesea avantajele unei procesări

mai rapide a împrumuturilor, ale unor proceduri mai simple și ale unor relații stabile cu clienții lor.

Consultanță oferită de BEI privind FISP este furnizată prin intermediul Platformei de consiliere InvestEU. Până la 31 ianuarie 2025, șase misiuni sunt în derulare, iar una este finalizată. Acestea acoperă o gamă largă de sectoare, inclusiv energia, mobilitatea, mediul și investițiile sociale. Deși consultanța privind FISP este gratuită, cererea inițială a fost scăzută. Potrivit sugestiilor din constatările preliminare, consultanța oferită prin intermediul Platformei de consiliere InvestEU a contribuit la creșterea nivelului de absorbție și a calității cererilor.

FISP este un instrument nou și, prin urmare, acțiunile de comunicare și informare au fost esențiale pentru promovarea utilizării sale. Comisia, în strânsă cooperare cu CINEA și BEI, a sporit gradul de conștientizare cu privire la FISP prin numeroase acțiuni comune care vizează mai multe tipuri de beneficiari potențiali. Primele constatări sugerează că eforturile de comunicare au fost eficiente.

Sprijinul pentru punerea în aplicare a FISP de către autoritățile naționale variază și este oferit în mod voluntar. Autoritățile naționale par să fie implicate în FISP atunci când dispun de o capacitate administrativă suficientă și/sau atunci când percep FISP ca fiind relevantă. În cazul în care autoritățile naționale sprijină adoptarea FISP, cererile de proiecte par a fi mature și de succes.

Principiile orizontale menționate la articolul 4 din Regulamentul FISP sunt integrate în punerea în aplicare și în gestionarea FISP în mai multe moduri. Angajamentul solicitanților FISP față de aceste principii orizontale este evaluat în cursul evaluării propunerilor și în timpul punerii în aplicare prin raportare periodică și misiuni la fața locului. De asemenea, BEI evaluează și monitorizează toate proiectele și operațiunile intermediare pe baza unor criterii de mediu, sociale și de guvernare. Sunt finanțate numai activitățile care îndeplinesc cerințele BEI privind diligența necesară în materie de durabilitate.

În ceea ce privește egalitatea de gen, unele acorduri de grant semnate includ în mod explicit o abordare privind integrarea perspectivei de gen, în timp ce altele nu abordează în mod direct egalitatea de gen. În ceea ce privește numărul estimat de locuri de muncă create prin intermediul FISP pentru acordurile de grant semnate, solicitanții declară că 50 % (2 870 din 5 745) sunt destinate femeilor. În ceea ce privește persoanele la care ar trebui să se ajungă în cadrul proiectelor finanțate prin intermediul FISP semnate, se estimează că 52 % dintre beneficiari sunt femei.

În ceea ce privește contribuția la obiectivele de mediu, întrucât gama de sectoare eligibile este largă, unele proiecte vizează în mod direct acțiunile climatice, în timp ce altele vor fi neutre din punct de vedere climatic sau, cel puțin, nu vor aduce prejudicii semnificative. Unele proiecte pentru o tranziție justă care nu conduc la o reducere directă a emisiilor de CO₂ ar putea obține în continuare un punctaj ridicat în ceea ce privește durabilitatea mediului. Pentru patru dintre cele șapte proiecte sprijinite prin intermediul FISP, se declară că acestea vor contribui la reducerea emisiilor de CO₂ (estimate la 135 805 tone pe an pentru reducerea emisiilor de CO₂). Celelalte proiecte vor avea un anumit impact asupra mediului, cum ar fi promovarea economiei circulare și a biodiversității.

Un punct slab general al cadrului de monitorizare a FISP constă în faptul că obiectivul general, obiectivul specific și indicatorii-cheie de performanță (ICP) nu au în prezent ținte. Cu toate

acestea, în cadrul acestui exercițiu de evaluare au fost prezentate ținte pentru mai mulți indicatori-cheie de performanță în materie de reglementare ai FISP.

4.2. Eficiența

Lansarea primei cereri de propuneri a fost întârziată din cauza adoptării cu întârziere a PTTJ-urilor, care au reprezentat o condiție necesară pentru acordarea sprijinului în cadrul FISP. Acest lucru a avut un impact direct asupra calendarului și eficienței punerii în aplicare a FISP.

Caracterul multianual al cererii de propuneri în comparație cu o cerere anuală a permis reducerea sarcinii administrative generate de gestionarea acesteia și asigurarea unui cadru previzibil pentru toate părțile interesate. Calendarul termenelor de depunere, care sunt în medie la o distanță de 4 luni unele de altele, permite solicitanților să depună cereri la intervale regulate.

Pe de altă parte, procedurile separate de depunere a cererilor și de raportare cu privire la grant și împrumut sunt percepute ca fiind mai puțin eficiente în comparație cu o singură cerere atât pentru împrumut, cât și pentru grant.

Analiza punerii în aplicare a FISP indică faptul că, în medie, evaluarea grantului a durat aproximativ două luni și că adoptarea deciziei de acordare a grantului a durat între 6 și 13 luni. Durata întregului proces este afectată în cea mai mare parte de scadența parametrilor împrumutului la momentul depunerii cererii de grant.

Informațiile colectate pentru această evaluare nu sunt suficiente pentru a confirma beneficiile preconizate în materie de simplificare legate de utilizarea finanțării nelegate de costuri. Impactul măsurilor de simplificare a FISP asupra costurilor administrative nu a fost estimat din cauza numărului limitat al cererilor primite și al acordurilor de grant semnate în această etapă. Cu toate acestea, finanțarea nelegată de costuri și procentul ridicat din grantul total plătit prin plata de prefinanțare par să fie foarte apreciate până în prezent de beneficiarii FISP.

Punerea în aplicare a FISP a beneficiat de rețeaua autorităților de management din cadrul politicii de coeziune și a organismelor de punere în aplicare care există deja în cadrul Comisiei și de rețeaua extinsă de birouri locale a BEI, care a sprijinit, de asemenea, punerea în aplicare eficientă a FISP.

Deși este prea devreme să se preconizeze valoarea multiplicatorului FISP (efectul de levier al granturilor) pentru întregul pachet financiar al FISP, concentrându-se asupra celor șapte proiecte finanțate prin FISP care au fost atribuite, rata medie a investițiilor și valoarea granturilor din cadrul FISP este de 12, variind de la 5,5 pentru regiunile mai puțin dezvoltate la 21,3 pentru regiunile mai dezvoltate și în regiunile de tranziție.

4.3. Coerența

Coerența celor trei piloni ai MTJ este evidențiată în PTTJ-uri, deși acestea oferă detalii limitate cu privire la FISP. Deși multe state membre menționează sectoarele eligibile pentru FISP, adesea acestea nu dispun de specificații sau de sinergii clare între piloni. În cele din urmă, coerența depinde mai degrabă de propunerile prezentate decât de o strategie predefinită, cadrul flexibil al PTTJ permițând evaluarea coerenței de la caz la caz.

Coerența dintre FISP și MRR, care oferă finanțare pentru tipuri similare de investiții, depinde de măsura în care există o potențială suprapunere și complementaritate între planurile de reziliență și redresare și PTTJ-uri. Potențialii solicitanți consideră MRR ca fiind mai atractiv.

Fondurile UE din cadrul politicii de coeziune (FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune) prevăd de asemenea criterii comune de eligibilitate la nivel sectorial, care se suprapun cu cele din cadrul FISP, și oferă condiții de finanțare mai favorabile, cu rate de cofinanțare a granturilor mai ridicate. Acestea au necesitat, de asemenea, eforturi considerabile de programare din partea autorităților statelor membre care se străduiesc să respecte termenele strânse de efectuare a cheltuielilor și cerințele stricte de acces la fondurile de coeziune. În ansamblu, acest lucru a influențat, de asemenea, coerența fondurilor respective cu FISP, creând nu numai sinergii, ci și suprapuneri între instrumente. Atunci când atractivitatea diferitelor surse de finanțare ale UE este analizată pe baza ratelor lor de cofinanțare a granturilor, interesul față de FISP scade.

Suprapunerea diferitelor oportunități de finanțare creează o complexitate suplimentară pentru potențialii beneficiari și pentru entitățile coordonatoare, deoarece aceștia trebuie să identifice cel mai adecvat instrument de finanțare pentru fiecare investiție și să înțeleagă funcționarea diferitelor fonduri ale UE.

FISP se poate suprapune, de asemenea, cu programele naționale, cum ar fi fondul suprapus cu obiective similare din Germania, care ar putea explica parțial punerea în aplicare limitată a FISP în acest stat membru.

La un nivel mai general, există o neconcordanță între cotele naționale alocate și cererea pentru FISP. Deși cotele naționale integrale ale statelor membre cu cele mai mari cote naționale rămân disponibile, alte state membre, cum ar fi Franța, care și-a epuizat cota națională, ar putea utiliza resurse suplimentare din cadrul FISP.

Pe lângă consultanța privind FISP disponibilă în cadrul Platformei de consiliere InvestEU, entitățile publice din regiunile în cauză au revenit la mai multe tipuri de asistență tehnică plătită de Comisie în cadrul altor programe ale Uniunii, cum ar fi IST și JTP Groundwork. Întrucât unele inițiative de consultanță și asistență tehnică sunt încă în derulare, iar altele s-au încheiat recent, în această etapă nu se poate ajunge la concluzii privind impactul și complementaritatea inițiativelor. Există dovezi că activitățile de sensibilizare și comunicare care au avut loc în cadrul consultanței privind FISP și al celorlalte misiuni de asistență tehnică desfășurate de alți consultanți au contribuit la creșterea nivelului cunoștințelor cu privire la FISP.

4.4. Valoarea adăugată europeană

Feedbackul preliminar sugerează că FISP aduce valoare adăugată prin punerea la dispoziție a unor resurse suplimentare pentru a răspunde nevoilor de tranziție din regiunile vizate de tranziția justă. Aceasta creează noi oportunități pentru entitățile publice locale de a acoperi investițiile pentru o tranziție justă, care nu ar putea fi realizate numai din resursele proprii de la nivel local și național.

Impactul grantului FISP asupra materializării proiectelor rămâne incert din cauza numărului limitat de granturi acordate, însă el depinde de mai mulți factori, cum ar fi rata exactă de cofinanțare din cadrul FISP sau volumul grantului. Cu cât acești factori sunt mai importanți, cu atât impactul grantului este mai mare.

În plus, grantul servește drept finanțare suplimentară pentru extinderea domeniilor de aplicare ale proiectelor, asigurând eventual includerea unor componente valoroase din punct de vedere social, dar care altfel nu sunt profitabile. Serviciile de consiliere privind FISP cresc performanța proiectelor prin îmbunătățirea calității și accelerarea termenelor pentru depunerea cererilor.

Cofinanțarea FISP oferă, de asemenea, lichidități imediate pentru proiecte după semnarea acordului de grant. Cu toate acestea, solicitare de sprijin în cadrul FISP ar putea întârzia punerea în aplicare în comparație cu utilizarea surselor de finanțare ușor accesibile.

4.5. Relevanța

Adoptarea relativ recentă a PTTJ-urilor, alături de evaluarea la jumătatea perioadei a politicii de coeziune (inclusiv a PTTJ-urilor), aflată în desfășurare, sprijină relevanța continuă a FISP în abordarea nevoilor actuale. Implicarea părților interesate a avut ca rezultat un consens larg între actorii instituționali, reprezentanții naționali și beneficiarii potențiali și cei efectivi cu privire la relevanța obiectivelor FISP.

Punerea în aplicare a FISP se aliniază îndeaproape la orientările politice ale noii Comisii prezentate de președinta sa în iulie 2024, promovând în același timp obiectivele pe termen lung stabilite în Pactul verde european în 2019. FISP îndeplinește obiectivele UE, asigurând faptul că toți cetățenii au dreptul efectiv de a rămâne în comunitățile pe care le numesc acasă și oferind sprijin pentru o decarbonizare durabilă din punct de vedere social în regiunile care depind în mod tradițional de industria combustibililor fosili.

5. CONCLUZIE ȘI LECȚII ÎNVĂȚATE

Evaluarea facilității de împrumut pentru sectorul public (FISP) evidențiază mai multe provocări întâmpinate în faza incipientă a punerii sale în aplicare. Feedbackul părților interesate indică niveluri de implicare variabile de la un stat membru la altul. Deși datele calitative oferă informații valoroase, lipsa datelor cantitative împiedică o evaluare exhaustivă. În pofida acestor provocări, există un potențial promițător de punere în aplicare eficace. Lecțiile prezentate în continuare oferă orientări pentru continuarea punerii în aplicare a FISP și contribuie la conceperea viitoarelor instrumente financiare.

Neconcordanța dintre cotele naționale și nevoile beneficiarilor potențiali

Pentru prima cerere de propuneri (până în 2025), cotele naționale au fost stabilite în conformitate cu cheia de alocare bugetară definită pentru FTJ. Acest lucru a afectat adoptarea și coerența FISP cu alte surse de finanțare, subliniind limitările neluării în considerare a faptului că cererea de finanțare rambursabilă ar putea fi diferită de metoda de alocare din FTJ. În timp ce cotele naționale integrale ale statelor membre cu cele mai mari cote naționale rămân disponibile, alte state membre ar fi putut utiliza mai multe resurse. În plus, în statele membre cu cota națională cea mai scăzută, au existat mai puține stimulente pentru ca statele membre și solicitanții să investească resurse în sprijinirea sau dezvoltarea de aplicații pentru FISP.

FISP are o capacitate limitată de sprijinire a proiectelor mai mici

În timp ce proiectele mai mici beneficiază de sprijin din partea FISP, inclusiv 5 proiecte care primesc împrumuturi intermediare variind între 1,5 milioane EUR și 12 milioane EUR, împrumuturile intermediare sunt disponibile numai în două state membre. În alte state membre, valoarea minimă a împrumutului este de 12,5 milioane EUR, ceea ce reprezintă un prag substanțial pentru solicitanții mai mici. Împrumuturile-cadru oferă posibilitatea de a atinge pragul de valoare a împrumuturilor prin punerea în comun a mai multor proiecte, dar acest lucru sporește complexitatea procesului de depunere a cererilor. Este posibil ca entitățile mai mici să

nu aibă experiența sau resursele necesare pentru a realiza acest nivel de coordonare în mod eficient. Prin urmare, proiectele mai mici ar putea fi excluse din FISP.

O posibilă soluție la valoarea minimă ridicată a împrumuturilor și la problemele de coordonare ar putea consta în implicarea mai mare din partea băncilor și instituțiilor naționale de promovare și într-o utilizare mai intensă a intermedierei financiare; cu toate acestea, FISP trebuie să le ofere stimulente adecvate pentru a se implica. În orice caz, selecția partenerilor de finanțare pentru viitoarele instrumente financiare ar trebui să fie aliniată îndeaproape la nevoile și profilurile beneficiarilor potențiali, acordând o atenție deosebită implicării partenerilor care au capacitatea instituțională și cadrele operaționale necesare pentru a sprijini beneficiarii mai mici.

Modelul de performanță al FISP

Modelul de performanță al FISP oferă mai multe avantaje care contribuie la interesul pentru facilitare. Unul dintre principalele puncte forte ale FISP constă în facilitarea accesului direct la finanțarea de la nivelul UE pentru organismele publice locale. În plus, FISP utilizează o abordare de finanțare mixtă, care combină granturile UE cu împrumuturile din partea BEI și surse de finanțare suplimentare. Această metodă ar putea amplifica resursele financiare disponibile pentru proiecte, un grant în cadrul FISP în valoare de 1 EUR generând, în medie, investiții în valoare de 12 EUR.

Cu toate acestea, structura cu dublă aplicare a FISP, care necesită cereri separate de granturi și împrumuturi, face ca procesul de depunere a cererilor să fie complex. Procesul de depunere a cererilor în cadrul FISP, de la depunerea cererilor până la semnarea acordurilor finale, se poate prelungi cu o perioadă totală de până la 18 luni, ceea ce s-ar putea să nu fie compatibil cu toate calendarele beneficiarilor de implementare a proiectelor.

Un sistem care le-ar permite BEI și Comisiei să partajeze datele transmise de solicitanți ar fi putut să sporească eficiența și să reducă sarcina administrativă pentru solicitanți, pentru BEI și pentru Comisie. Ar trebui studiată posibilitatea îmbunătățirii schimburilor de date dintre Comisie și partenerii săi financiari pentru viitoarele instrumente financiare, dar, în același timp, instituirea sistemelor și a proceselor necesare ar presupune investiții substanțiale în resurse și trebuie să se alinieze la implementarea planificată a instrumentului. Pentru viitoarele instrumente financiare, ar putea fi explorat un model alternativ de performanță, în care o singură entitate să gestioneze sursele de finanțare mixte, pentru a raționaliza procesul de depunere a cererilor și a spori valoarea europeană. În cele din urmă, atât parametrii grantului, cât și cei ai împrumuturilor ar trebui să fie calibrați cu atenție pentru orice instrumente financiare viitoare. Parametrii grantului ar trebui să fie proporționali cu natura și amploarea investițiilor și, în special, să ofere un stimulent semnificativ pentru solicitarea de sprijin în cadrul instrumentului, în timp ce parametrii împrumuturilor (ratele dobânzii, condițiile de rambursare, procesul de negociere a împrumuturilor etc.) ar trebui să fie suficient de atrăgători raportat la condițiile pieței pentru a stimula nivelul de absorbție.

Consultanță privind FISP

Având în vedere că statele membre acordă prioritate utilizării fondurilor care oferă rate mai mari ale cofinanțării sub formă de granturi decât finanțarea rambursabilă furnizată de FISP, cererea de servicii de consultanță în cadrul FISP a fost inițial limitată. O singură misiune finalizată a fost inclusă în domeniul de aplicare al acestei evaluări. Consultanța privind FISP este oferită de BEI în cadrul Platformei de consiliere InvestEU (în temeiul Regulamentului InvestEU), iar evaluarea

intermediară a platformei a considerat, de asemenea, că este prematur să se evalueze pe deplin impactul acesteia din cauza absorbției limitate.

Dacă tendințele actuale continuă, se preconizează un impact limitat al consultanței FISP asupra capacității administrative din cauza cererii scăzute de misiuni de consultanță în acest domeniu.

Cadrul de monitorizare a FISP

Un punct slab al cadrului de monitorizare a FISP constă în faptul că regulamentul nu prevede ținte pentru indicatorii-cheie de performanță asociați obiectivului general și obiectivului specific. În cadrul acestui exercițiu au fost prezentate obiective pentru indicatorii-cheie de performanță în materie de reglementare ai FISP. Evaluarea costurilor de simplificare și a costurilor administrative pentru beneficiari și solicitanți a fost limitată în cadrul acestei evaluări, deoarece, din cauza stadiului incipient de punere în aplicare a FISP, aceasta s-ar fi bazat pe un eșantion redus, nereprezentativ. O analiză aprofundată va avea loc în cursul evaluării finale, când va fi disponibilă o rezervă suficientă de solicitanți și beneficiari.

Indicatorii stabiliți de Platforma de consiliere InvestEU, cum ar fi investițiile mobilizate preconizate și satisfacția participanților, vor fi utilizați pe deplin pentru a măsura valoarea adăugată a serviciilor de consultanță din cadrul FISP în cursul evaluării finale.

Impactul din perspectiva genului

Cererea de propuneri din cadrul FISP nu conține în prezent un cadru de referință pentru solicitanți în ceea ce privește egalitatea de gen. Pentru a aborda acest aspect, a doua cerere de propuneri din cadrul FISP (în curs de elaborare) va include măsuri suplimentare de promovare a egalității de gen. Setul de instrumente pentru regiunile vizate de tranziția justă cu titlul „Egalitatea de gen ca factor de luat în considerare în cadrul transformărilor regionale”⁵ (elaborat de Comisie) va oferi orientări cu privire la gestionarea impactului tranziției juste din perspectiva genului.

⁵ Comisia Europeană (2023), *Considering gender in regional transformations. A toolkit for just transition regions* (Egalitatea de gen ca factor de luat în considerare în cadrul transformărilor regionale. Set de instrumente pentru regiunile vizate de tranziția justă) (https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/funding/just-transition-fund/toolkit-considering%20gender%20in%20regional%20transformations.pdf).